

FORSLAG TIL FORSKNINGSTILTAG

På symposiets sidste dag blev deltagerne bedt om skriftligt at fremsætte nogle forslag til relevante forskningsopgaver inden for symposiets emne. Redaktørerne af dette bind har forsøgt at ordne og sammenfatte forslagene til følgende korte oversigt.

Ligheder og forskelle mht. sprognormer i Norden

Sprognormer i de nordiske lande: argumenter og diskussion.

Forskellige befolkningsgruppers sprogideologier, på baggrund af interviewer.

Normens kanaler og dens spredning

Hvem og hvad styrer den sproglige normdannelse?

Hvordan opfattes og opleves den sproglige normering?

Gennemslagskraften af den eksplicitte sproglige rådgivning.

Normoplevelse

Hvordan opfattes og opleves den sproglige norm?

Majoritetsbefolkningens holdning til indvandreres normbrud.

Børns bevidsthed og sprognormer.

Undersøgelse af reaktioner på (eksperimentelt planlagte) sproglige normbrud.

Norm og dialekt

Staveundervisningens forhold til elevernes regionale talesprog.

Dybdeinterviewer med personer der har skiftet fra dialekt til rigssprogsnorm.

Hvordan forløber processen når et barn flytter (fx fra land til by) og tvinges til at skifte dialekt?

Brug af dialekt i den første skriftsprogsindlæring i skolen.

Lærer- og lærebogsforfatterloyalitet over for den officielle sprognorm.

Interdialektal forståelighed i de nordiske lande.

Skrift og tale

Normtolerancer inden for skrift og tale.

Fælles- og separatstrukturer for skrift og tale.

Børns talesprogsgrammatik i forskellige aldre.
Oversættelsesregler fra tale (dialog) til skrift (monolog).

Tilegnelse af sprognormer

Børns sprog ved skolestart: enhed eller mangfoldighed?
Internordisk forståelighed blandt børn.
Empirisk undersøgelse af grundlaget for Vygotskis idé om forholdet mellem tale- og skriftsprogsudvikling hos børn og voksne.
Analyse af skriveres (både børn og voksne) arbejdsproces fra skitse til færdig tekst: formuleringsprocessens socialpsykologi.
Hvor meget af den officielle sprognorm lærer eleven gennem eksplicit undervisning og hvor meget på anden måde?
Forholdet mellem dagligtale og skolesprog.

Fejlanalyse

Normopfattelser bag fejlregistreringer.
Typer af fejl: forståelighedshindrende/uvæsentlige; talesprogbetingede; dysleksibetingede osv.
På hvilke sproglige niveauer normeres der?
Sammenhængen mellem fejl og genre eller skrivesituation.
Empirisk undersøgelse af Ulf Telemans fejkategorier (Teleman 1978).
Udvikling af en rettemetodik for forskellige sprogniveauer.

Pædagogisk metode

Lærer- og lærebogspraksis i forhold til undervisningsplaner.
Skolens læse- og skrivemateriale: hvor fremmed er det for børnene i sproglig henseende?
Hvordan kan lingvister bidrage til udvikling af læreruddannelsen, således at lærere ved hvordan de kan præsentere børnene for en skriftsprogsnorm uden at give dem følelsen af at deres eget sprog er mindreværdigt?
Udviklingen af et andet didaktisk metasprog end grammatikkens til diskussion af sproglige udtryk i funktionel sammenhæng.
Hvilke teksttypenormer bør læres i skolen på de forskellige trin?
Kan den ortografiske norm forbedres?

Kønssprog

Kvindebevægelsens nyord og deres spredning i Norden.

Den sproglige voksensocialisering, specielt med henblik på kvinders holdninger og deres sprogbrug.

Medier

Tv's sprogbrug og -normer i forskellige udsendelsestyper.

En sammenligning af nordisk tv-sprog.

Der kan endvidere henvises til oversigten over temaer for den sproglige normforskning i Gloy & Presch 1976 s. 56-58.